

QALQANSIMON BEZ BEMORLARI BILAN ISHLASH.

Siyob Abu Ali ibn Sino nomidagi Jamoat salomatligi texnikumi

UMAROVA RA'NOGUL OLIM QIZI

Annotatsiya : Ushbu maqola qalqansimon bez kasalligi kelib chiqish sabablari , klinikasi davolash, bu kasallikda zamonaviy davolash usullarini qo'llash , zamonaviy texnikalardan foydalanishga mo'ljallangan.

Abstract: This article is intended to discuss the causes of thyroid disease, its clinical manifestations, treatment, application of modern treatment methods in this disease, and the use of modern techniques.

Аннотация: Данная статья призвана обсудить причины заболевания щитовидной железы, его клиническое лечение, применение современных методов лечения при этом заболевании, а также применение современных методик.

Qalqonsimon bez kasalligi - bu qalqonsimon bezni kerakli miqdorda gormonlar ishlab chiqarishga to'sqinlik qiladigan tibbiy holat uchun umumiy atama. Bu barcha yoshdagi odamlarga ta'sir qilishi mumkin.

Qalqonsimon bez - bu bo'yinning old qismida teri ostida joylashgan kapalak shaklidagi kichik bez. Bu sizning endokrin tizimingizning bir qismi bo'lib, tiroksin (T4) va triiodotironin (T3) kabi qalqonsimon bez gormonlarini ishlab chiqarish va chiqarish orqali tanangizning ko'plab muhim funktsiyalarini boshqaradi. Qalqonsimon bezning asosiy vazifasi metabolism tezligini (metabolizm tezligi) nazorat qilishdir. Bu tanangiz iste'mol qilgan ovqatni energiyaga aylantirish jarayonidir. Tanangizdagi barcha hujayralar ishlashi uchun energiya kerak. Qalqonsimon bez to'g'ri ishlamasa, bu butun tanangizga ta'sir qilishi mumkin. Qalqonsimon bez kasalliklarining ikkita asosiy turi hipotiroidizm (qalqonsimon bezning kam faolligi) va gipertiroidizm (qalqonsimon bezning haddan tashqari faolligi) hisoblanadi. Ammo ularning har birida ularni keltirib chiqaradigan bir nechta shartlar mavjud.

Hipotiroidizmga olib kelishi mumkin bo'lgan holatlarga quyidagilar kiradi:

Hashimoto kasalligi: Bu qalqonsimon bezning kam ishlashiga olib kelishi mumkin bo'lgan umrbod (surunkali) otoimmün holat. Yodlangan tuz va boshqa yod bilan boyitilgan ovqatlar keng tarqalgan mamlakatlarda bu hipotiroidizmning eng keng tarqalgan sababidir.

Yod tanqisligi: qalqonsimon bezingiz qalqonsimon bez gormonini ishlab chiqarish uchun yodga muhtoj, shuning uchun sizning dietangizda mineral etishmasligi hipotiroidizmga olib kelishi mumkin. Bu yodlangan tuzi mavjud bo'lmagan mamlakatlarda hipotiroidizmning eng keng tarqalgan sababidir. Ko'pincha guatr (qalqonsimon bezning kattalashishi) sabab bo'ladi.

Tug'ma hipotiroidizm: Ba'zida chaqaloqlar qalqonsimon bez etishmayotgan yoki kam faol tug'iladi. "Tug'ma" "tug'ilgandan beri mavjud" degan ma'noni anglatadi. Har 2000-4000 chaqaloqdan 1 nafarida konjenital hipotiroidizm mavjud.

Graves kasalligi: Bu qalqonsimon bezning haddan tashqari faollashishiga olib keladigan surunkali otoimmün holat. Bu hipertiroidizmning eng keng tarqalgan sababidir. Qalqonsimon tugunlar: Bu qalqonsimon bezdagi g'ayritabiiy bo'laklar. Agar tugunlar giperfunktsiyali bo'lsa, ular hipertiroidizmga olib kelishi mumkin.

Haddan tashqari yod: Agar tanangizda yod juda ko'p bo'lsa, qalqonsimon bez sizga kerak bo'lgandan ko'ra ko'proq tiroid gormonlarini ishlab chiqaradi. Amiodaron (yurak dorisi) kabi ba'zi dori-darmonlarni qabul qilish orqali ortiqcha yod paydo bo'lishi mumkin.

Turli vaqtlarda ham hipotiroidizm, ham gipertiroidizmga olib kelishi mumkin bo'lgan holatlarga quyidagilar kiradi:

- Tiroidit: Bu qalqonsimon bezning yallig'lanishi (shishishi). Odatda dastlab vaqtinchalik gipertiroidizm, keyin esa vaqtinchalik yoki surunkali hipotiroidizm sabab bo'ladi.

•Postpartum tiroidit: Bu nisbatan kam uchraydigan holat bo'lib, homiladorlikdan keyin ba'zi tug'ilgan ota-onalarga ta'sir qiladi. Taxminan 5% odamlar tug'ilgandan keyin bir yil ichida buni boshdan kechirishlari mumkin. Odatda birinchi navbatda gipertiroidizmni, keyin esa hipotiroidizmni keltirib chiqaradi. Odatda vaqtinchalik.

Sog'liqni saqlash provayderingiz sizning alomatlarangiz va tibbiy tarixingiz haqida so'rash va fizik tekshiruvdan o'tishni boshlaydi. Imtihon paytida ular qalqonsimon bezni muloyimlik bilan his qiladilar, uning kattalashganligini yoki sezilarli tugunlar borligini tekshirishadi.

Tashxisni tasdiqlash uchun provayderingiz qalqonsimon bez testlaridan foydalanishi kerak. Bularga quyidagilar kiradi:

•Qon testlari: Ushbu testlar sizda hipotiroidizm yoki gipertiroidizm borligini aniqlashi mumkin. Qalqonsimon bez uchun qon testlarining bir nechta turlari mavjud, jumladan, qalqonsimon bezni ogohlantiruvchi gormon (TSH), T3 va T4 va tiroid antikorlari.

•Tasvirlash testlari: Qalqonsimon bezning ultratovush tekshiruvi kabi tasvirlash testlari provayderingizga tugunlar (bo'laklar) va / yoki bo'qoqni qidirishga yordam beradi. Qalqonsimon bezni qabul qilish va skanerlash kabi yadroviy tibbiyot tasvirlari tugunlarning haddan tashqari faolligini ko'rsatishga yordam beradi.

Boshqaruv va davolash

Qalqonsimon bez kasalligi qanday davolanadi?

Qalqonsimon bez kasalligini davolash kasallikning turiga va sababiga bog'liq. Maqsad qalqonsimon gormonlar darajasini sog'lom diapazonga qaytarishdir.

Agar sizda hipertiroidizm bo'lsa, davolash usullari quyidagilarni o'z ichiga oladi:

•Antitiroid dorilar (metimazol va propiltiouratsil): Ushbu dorilar qalqonsimon bezni gormonlar ishlab chiqarishni to'xtatadi.

•Radioaktiv yod (radioaktiv yod) bilan davolash: Ushbu davolash qalqonsimon bez hujayralariga zarar etkazadi, bu esa qalqonsimon bez gormonini yuqori darajada ishlab chiqarishga yo'l qo'ymaydi.

•Beta-blokerlar: Ushbu dorilar qalqonsimon bezga ta'sir qilmaydi, ammo ular tez yurak urishi kabi ba'zi alomatlarni boshqarishga yordam beradi.

•Jarrohlik: Davolanishning doimiy shakli uchun sizning shifokoringiz qalqonsimon bezni jarrohlik yo'li bilan olib tashlashni tavsiya qilishi mumkin (tiroidektomiya). Bu gormonlarni yaratishni to'xtatadi. Biroq, siz butun umringiz uchun sintetik (ishlab chiqarilgan) qalqonsimon bezni almashtiruvchi gormonlar (tabletkalar) olishingiz kerak bo'ladi.

Agar sizda hipotiroidizm bo'lsa, asosiy davolash usuli qalqonsimon bezni almashtiruvchi dori hisoblanadi. Bu qalqonsimon gormonlarni tanangizga qaytarishning sintetik usuli. Provayderlar odatda buyuradigan dorilardan biri levotiroksindir.

Foydalanilgan adabiyotlar :

1. American Thyroid Associated. Thyroid Patient Information (<http://www.thyroid.org/thyroid-information/>). Accessed 3/25/2024.
2. Armstrong M, Asuka E, Fingeret A. Physiology, Thyroid Function (<https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK537039/>). 2023 Mar 13. In: StatPearls [Internet]. Treasure Island (FL): StatPearls Publishing; 2024 Jan. Accessed 3/25/2024.
3. Merck Manual: Consumer Version. Overview of the Thyroid Gland (<https://www.merckmanuals.com/home/hormonal-and-metabolic-disorders/thyroid-gland-disorders/overview-of-the-thyroid-gland>). Last reviewed 9/2022. Accessed 3/25/2024.